

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет агротехнологій

ВВЕДЕННЯ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Методичні рекомендації

для навчальної практики з агрономічних дисциплін і
ознайомчої практики та аналізу агрономічної діяльності
господарств для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти ОПП «Агрономія» спеціальності 201
«Агрономія» денної форми здобуття вищої освіти

МИКОЛАЇВ

2024

УДК 631/635:378.4

B24

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету агротехнологій Миколаївського національного аграрного університету від 16.05.2024 р., протокол № 11.

Укладачі:

- А. В. Дробітько – д-р с.-г. наук, професорка, декан факультету агротехнологій, Миколаївський національний аграрний університет;
- В. В. Гамаюнова – д-р с.-г. наук, професорка, завідувачка кафедри землеробства, геодезії та землеустрою, Миколаївський національний аграрний університет;
- М. І. Федорчук – д-р с.-г. наук, професор, завідувач ґрунтознавства та агрохімії, Миколаївський національний аграрний університет;
- А. В. Панфілова – д-р с.-г. наук, професорка, завідувачка кафедри рослинництва та садово-паркового господарства, Миколаївський національний аграрний університет;
- Н. В. Нікончук – канд. с.-г. наук, доцентка, завідувачка кафедри виноградарства та плодовоовочівництва, Миколаївський національний аграрний університет;
- Т. М. Манушкіна – канд. с.-г. наук, доцентка кафедри землеробства, геодезії та землеустрою, Миколаївський національний аграрний університет;
- Н. В. Маркова – канд. с.-г. наук, доцентка кафедри рослинництва та садово-паркового господарства, Миколаївський національний аграрний університет;
- І. В. Смірнова – канд. с.-г. наук, доцентка кафедри землеробства, геодезії та землеустрою, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

- О. М. Дробітько – канд. с.-г. наук, директор фермерського господарства «Олена» Вознесенського району Миколаївської області;
- О. А. Коваленко – д-р с.-г. наук, професор кафедри рослинництва та садово-паркового господарства, Миколаївський національний аграрний університет.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Тривалість практики.....	5
2. Мета та завдання практики.....	7
3. Організація навчальної практики.....	8
4. Форми і методи контролю.....	12
5. Підведення підсумків практики.....	13
6. Рейтингова оцінка з практики	16
Список рекомендованої літератури.....	18

ВСТУП

Навчальна практика є обов'язковою у підготовці висококваліфікованих фахівців до майбутньої роботи, забезпечення конкурентоспроможності та можливості працевлаштування на вітчизняному та зарубіжному ринках праці. Практика здобувачів вищої освіти проводиться у навчальних і науково-дослідних лабораторіях університету та на базах практики – аграрних підприємствах, науково-технічне оснащення яких спроможне забезпечити сучасні вимоги до підготовки фахівців, а також умови їх подальшого професійного росту та кар'єри. Практика передбачає безперервність та послідовність освітнього процесу, органічне поєднання теоретичних знань, отриманих під час практичних, лабораторних і семінарських занять з набуттям здобувачами достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітньо-професійної програми. Практика призначена для удосконалення професійно-практичної підготовки здобувачів вищої освіти завдяки використанню можливостей матеріально-технічної бази працедавців. Практика студентів є початковою ланкою в системі їх практичної підготовки до майбутньої роботи.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Агрономія» і узгоджується з її метою – підготовка бакалаврів за спеціальністю 201 агрономія, здатних виконувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері агрономії з узагальненим об'єктом діяльності: агрофітоценози, екологічне середовище для рослин, виробничі ресурси в агросфері, дослідження в агрономії. Порядок проведення навчальної практики та звітність здійснюється згідно з Положенням про проведення практик здобувачів вищої освіти Миколаївського національного аграрного університету.

Методичні рекомендації із проходження навчальної практики з агрономічних дисциплін і ознайомчої практики та аналізу агрономічної діяльності господарств «Введення до майбутньої професії» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої

освіти ОПП «Агрономія» спеціальності 201 «Агрономія» призначені для надання практичної допомоги здобувачам у закріпленні отриманих теоретичних знань та застосуванні їх на практиці, організації проходження навчальної практики.

1. ТРИВАЛІСТЬ ПРАКТИКИ

Відповідно до навчального плану спеціальності 201 «Агрономія» першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Агрономія» проходження навчальної практики з агрономічних дисциплін і ознайомчої практики та аналізу агрономічної діяльності господарств «Введення до майбутньої професії» заплановано на 1 курсі (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл годин та кредитів навчальних практик «Введення до майбутньої професії»

Назва практики	Курс, семестр	Кількість		
		тижнів	кредитів	годин
Введення до майбутньої професії: навчальна практика з агрономічних дисциплін	1 курс 2 семестр	1	1,0	30
Введення до майбутньої професії: ознайомча практика та аналіз агрономічної діяльності господарств (навчальна)	1 курс 2 семестр	1	1,0	30

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна практика передбачає оволодіння здобувачами системою умінь і навичок з конкретної навчальної дисципліни або комплексу дисциплін. Навчальну практику студенти проходять на оснащених відповідним чином базах практики – агропромислових та аграрних підприємствах, організаціях і установах.

Мета навчальної практики – ознайомлення здобувачів вищої освіти безпосередньо на підприємствах, організаціях, установах із виробничим процесом і технологічними циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок зі спеціальності, закріплення знань, отриманих при вивченні навчальних дисциплін та придбання практичного досвіду.

Завданням навчальної практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутньої професії, формування професійних умінь і навичок із вивчених дисциплін загальної та фахової підготовки.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

База практики. Навчальна практика з агрономічних дисциплін і ознайомча практика та аналіз агрономічної діяльності господарств «Введення до майбутньої професії» проводиться на базі:

- ✓ навчально-наукових лабораторій факультету агротехнологій МНАУ;
- ✓ навчально-науково-практичного центру МНАУ;
- ✓ науково-дослідних установ;
- ✓ підприємств аграрної сфери;
- ✓ підприємств зі зберігання та переробки продукції рослинництва.

Керівництво практикою. Керівниками практики призначаються наказом ректора науково-педагогічні працівники, які займаються теоретичними дослідженнями та практичною їх реалізацією в умовах аграрного виробництва та є викладачами кафедр:

- ✓ кафедри землеробства, геодезії та землеустрою;
- ✓ кафедри рослинництва та садово-паркового господарства;
- ✓ кафедри виноградарства та плодовоовочівництва;
- ✓ кафедри ґрунтознавства та агрохімії.

Організація практики. Перед початком навчальної практики здобувачі вищої освіти повинні пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводять керівники практики.

Під час проведення практики здобувачі вищої освіти ведуть щоденник за встановленою формою (табл. 2), в якому роблять записи про види робіт за кожний день, спостереження, критичний аналіз.

Таблиця 2

Форма ведення щоденника навчальної практики

Дата	Тема та зміст роботи	Підпис керівника практики	Примітка

У ході проведення навчальної практики здобувачі вищої освіти виконують завдання для всіх здобувачів вищої освіти (табл. 3) та індивідуальні завдання, роблять фотографії, відеозапис та готують презентацію про підприємства та технології, із якими ознайомилися під час практики.

Таблиця 3

Завдання на навчальну практику для здобувачів вищої освіти

День практики	Завдання
1	Проведення інструктажу з техніки безпеки у рослинництві. Ознайомлення з господарством. Вивчення ґрунтово-кліматичних умов господарства
2-4	Ознайомлення з технологіями виробництва сільськогосподарської продукції у господарстві Виконання практичних завдань. Виконання індивідуальних завдань. Підготовка презентації практики.
5	Доповідь про результати практики з презентацією. Залік.

У останній день практики здобувач вищої освіти доповідає з презентацією на основі записів у щоденнику практики, зібраної інформації та фотографій, відео. Керівник оцінює результати практики здобувача вищої освіти згідно Європейської кредитно-трансферної системи.

**Індивідуальні завдання для здобувачів вищої освіти на
навчальну практику Введення до майбутньої професії: ознайомча
практика та аналіз агрономічної діяльності господарств
(навчальна)**

Індивідуальне завдання видається кожному здобувачу вищої освіти. Розробляє його керівник практики від кафедри. Зміст індивідуального завдання повинен враховувати конкретні умови та можливості підприємства (організації, установи), відповідати завданням виробництва і водночас відповідати цілям і завданням навчального процесу.

Кожен здобувач вищої освіти у ході навчальної практики має зібрати дані у господарстві відповідно до програми практики.

Програма навчальної практики

1. Загальна характеристика підприємства

- описати правовий статус фермерського господарства;
- основні правові та нормативні документи, які регулюють його діяльність;
- організаційна структура виробництва та управління

2. Природно-кліматичні умови господарювання

- особливості місце розташування (країна, географічне положення);
- клімат;
- рослинність;
- гідрологічні умови;
- рельєф місцевості;
- агрохімічні властивості;
- зразки ґрунтів

3. Характеристика ґрунтів

- ґрунтовий профіль типових ґрунтів;
- фізичні властивості;
- агрохімічні властивості;
- зразки ґрунтів

4. Рух сільськогосподарської продукції від виробника до споживача

- реалізація продукції;
- конкретні вимоги до якості сільгосппродукції;
- дохід фермерського підприємства;
- напрямки і обсяги виробництва

5. План виробництва:

- забезпеченість кормами;
- надходження органічних добрив;
- сівозміни;
- структура посівних площ;
- технологічні карти;
- забезпеченість матеріально-технічними ресурсами;
- об'єм і продаж сільськогосподарської продукції виробництва;
- чисельність робітників;
- використання робочого часу (для постійних і тимчасових робітників);
- побутові умови проживання працівників;
- стан охорони праці при підготовці насінневого матеріалу, обробітку ґрунту, догляді за культурами, боротьбі з шкідниками і хворобами, при збиранні врожаю

6. Організаційно-економічна характеристика фермерського господарства

- описати сільськогосподарські культури, дати їм докладну характеристику (зернові, овочеві і т.д.);
- захисні заходи;
- структура посівних площ;
- агротехніка вирощування культур (механізми, обробіток ґрунту, внесення добрив, їх назва та строки застосування);
- якість насінневого матеріалу;
- врожайність культур;
- економічні показники

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Форми і методи контролю етапів технологічної практики наведено у табл. 4.

Таблиця 4

Форми і методи контролю етапів технологічної практики

№ п/п	Етап практики	Форма роботи під час практики	Форма контролю	Кількість балів
1	Інструктаж з техніки безпеки	Запис у журналі з техніки безпеки	Перевірка розділу у звіті з практики та захист звіту	-
2	Ознайомлення з господарством	Опис організаційно-економічної характеристики господарства	Перевірка розділу у звіті з практики та захист звіту	<u>10</u> 6
3	Вивчення ґрунтово-кліматичних умов господарства	Опис ґрунтово-кліматичних умов у звіті	Перевірка розділу у звіті з практики та захист звіту	<u>10</u> 6
4	Ознайомлення з технологіями виробництва сільськогосподарської продукції у господарстві	Опис технологій у звіті	Перевірка розділу у звіті з практики та захист звіту	<u>10</u> 6
5	Виконання практичних та індивідуальних завдань	Щоденник практики, презентація	Перевірка проведених робіт у щоденнику практик	<u>30</u> 9
6	Залік	Презентація	Доповідь із презентацією	<u>40</u> 24

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

По закінченню терміну навчальних практик здобувачі вищої освіти готують доповідь із презентацією на 5-7 хвилин про результати практики.

Презентація із практики *Введення до майбутньої професії: навчальна практика з агрономічних дисциплін* має містити інформацію про підприємства та технології вирощування сільськогосподарських культур із якими здобувачі ознайомилися під час практики.

Презентація із практики *Введення до майбутньої професії: ознайомча практика та аналіз агрономічної діяльності господарств (навчальна)* повина відображати відомості з усіх розділів програми практики та індивідуального завдання.

Загальні вимоги до презентації

1. Наявність титульного слайду, створеного на основі шаблону.
2. Наявність окремих слайдів для переходу до певного розділу виступу.
3. Дотримання єдиного стилю оформлення усіх слайдів.
4. Дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність точки в заголовках і т.д.).
5. Перелік використаних джерел (на останньому слайді).

Вимоги до дизайну

1. Використання корпоративних шаблонів, стилів оформлення із зазначенням теми виступу, ПБ доповідача, посади.
2. Використання не більше трьох кольорів на одному слайді (один для фону, другий для заголовків, третій для тексту).
3. При виборі кольору тексту та заливки діаграм дотримуватись правила 3-х кольорів – використовувати три основні кольори та їх відтінки.

4. Уникати зміни фону слайдів (у виключних випадках, використовувати комфортні тони).

5. Фон має бути елементом заднього (другого) плану (виділяти, відтіняти, підкреслювати інформацію, розміщену на слайді, а не затуляти її).

Вимоги до вмісту слайдів

1. На слайді бажано подавати: одне ключове поняття; 7-8 рядків тексту; одну діаграму з аналітичним коментарем; одну схему SmartArt.

2. Зміст презентації має відповідати дидактичним цілям та завданням.

3. Розташування інформації на слайді – переважно горизонтальне, зверху вниз по головній діагоналі; найбільш важлива інформація має розташовуватися в центрі екрану; якщо на слайді картинка – напис розміщується під нею.

Вимоги до тексту

1. Стислість і лаконічність викладу, максимальна інформативність тексту.

2. Для подання текстового матеріалу використовувати шрифт з розміром – 20 пт, мінімально і лише у виключних випадках – 14 пт.

3. Використовувати шрифти без зарубок і не більше 1-2-х варіантів шрифтів.

4. Довжина рядка не більше 36 знаків.

5. Відстань між рядками рекомендована усередині абзацу 1,5, а між абзаців – 2 інтервали.

6. Форматувати текст по ширині, не допускати «рваних» країв тексту.

7. Підкреслення використовується лише в гіперпосиланнях.

Вимоги до візуального і анімаційного ряду

1. Матеріал має бути переважно структурований у схемах та організаційних діаграмах.

2. Матеріал за потреби підкріплювати доречними графічними зображеннями та відео-фрагментами.

3. Цифрові дані краще представляти у вигляді таблиць та діаграм, витриманих у стриманих кольорах.

4. Давати посилання на мультимедійний зміст і хмарні дані через функцію гіперпосилання.

5. Якість зображення (контраст зображення по відношенню до фону; відсутність «зайвих» деталей на фотографії або картинці, яскравість і контрастність зображення).

6. Ефекти анімації застосовувати для акцентування уваги на визначених моментах, поетапного виведення вмісту слайду на екран, для демонстрації руху або послідовності дій.

Критерії оцінювання мультимедійної презентації:

1. Відповідність змісту презентації обраній темі.

2. Глибина і повнота розкриття теми.

3. Логіка викладення матеріалу.

4. Термінологічна чіткість.

5. Рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати.

6. Власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи.

7. Якість презентації.

У заключний день практики здобувачі вищої освіти презентують результати практичної підготовки у формі доповіді з презентацією. Залікові бали за практику вносяться в залікову відомість і в залікову книжку здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики, не склав залік і отримав незадовільну оцінку при складанні заліку, направляється на практику повторно, в період канікул. Здобувач вищої освіти, який востаннє не склав залік з практики або не отримав задовільну оцінку з практики, відраховується з університету.

6. РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА З ПРАКТИКИ

Успішність здобувача вищої освіти оцінюється шляхом підсумкового контролю. Дані про успішність здобувача вищої освіти заносяться керівником практики у залікову відомість.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент в результаті проходження практики – 100 балів. Бали, набрані здобувачем вищої освіти під час виконання всіх видів робіт за практику додаються відповідно до шкали рейтингової оцінки знань (табл. 5).

Таблиця 5

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вид контролю знань студентів	Всього балів
Інструктаж з техніки безпеки	-
Ознайомлення з господарством	<u>10</u> 6
Вивчення ґрунтово-кліматичних умов господарства	<u>10</u> 6
Ознайомлення з технологіями виробництва сільськогосподарської продукції у господарстві	<u>10</u> 6
Виконання практичних та індивідуальних завдань	<u>30</u> 9
Доповідь із презентацією за результатами практики	<u>40</u> 24

При цьому до залікової книжки здобувача вищої освіти виставляється загальна кількість балів та оцінка за національною шкалою згідно з табл. 6.

Таблиця 6

Шкала оцінювання успішності з практики, що закінчується заліком

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. No-till система землеробства в Україні: наука і практика : монографія / Р. А. Вожегова, М. П. Малярчук, Л. М. Грановська та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 218 с.
2. Агробіологічне обґрунтування вирощування зернових культур в зоні Степу за умов кліматичних змін : монографія / Є. О. Домарацький, В. В. Базалій, М. О. Бойко, В. І. Пічура. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. 334 с.
3. Агрохімічне обслуговування сільськогосподарських формувань : навчальний посібник / В. І. Лопушняк, І. О. Корчинський, М. М. Вислободська та ін. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 288 с.
4. Бегей С. В., Шувар І. А. Екологічне землеробство : підручник. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 432 с.
5. Біолого-екологічні особливості винограду : навчальний посібник / А. В. Дробітько та ін. Миколаїв : МНАУ, 2020. 309 с.
6. Біолого-екологічні особливості овочевих культур : навчальний посібник / Н. В. Нікончук та ін. Миколаїв : МНАУ, 2020. 407 с.
7. Бойчук Ю. Д., Солошенко Е. М., Бугай О. В. Екологія і охорона навколишнього середовища : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 316 с.
8. Ботаніка з основами екології : навчальний посібник / М. М. Світельський, О. В. Іщук, М. І. Федючка та ін. ; за ред. М. М. Світельського. 3-тє вид., перероб. і доп. Херсон : Олді-плюс, 2019. 540 с.
9. Вакал А. П., Литвиненко Ю. І. Рослинництво : навч. посіб. Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 128 с.
10. Верещагін Л. І., Марков І. Визначник шкідників і хвороб зернових колосових культур : довідник. Київ : ТОВ "Юнівест Медіа", 2023. 56 с.

11. Ворошилова Л. В., Доценко В. В., Кацевич Н. В. Рекультивация і охорона земель. Практикум : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. 164 с.

12. Домарацький Є. О., Козлова О. П., Базалій В. В. Агробіологічне обґрунтування застосування біопрепаратів в технології вирощування соняшнику : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. 188 с.

13. Забродоцька Л.Ю. Основи агрономії : навчальний посібник. Луцьк : Інформ.-вид. відділ Луцького НТУ, 2019. 360 с.

14. Мельник А. В. Агробіологічні особливості вирощування соняшнику та ріпаку ярого в умовах Північно-східного Лісостепу України : монографія. Суми : Університетська книга, 2023. 229 с.

15. Надикто В. Т., Кюрчев В. М., Кувачов В. П. Використання техніки в агропромисловому комплексі : підручник / за ред. В. Т. Надикто. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 220 с.

16. Нетіс І. Т. Пшениця озима на півдні України : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 460 с.

17. Основи агрономічної хімії: навчальний посібник / С. Г. Чорний. Миколаїв : МНАУ, 2020. 284 с.

18. Основи органічного рослинництва : навч. посіб. / В. Пиндуста ін.]. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2022. 326 с.

19. Оцінка земель : навчальний посібник / М. Г. Ступень, Р. Й. Гулько, І. Р. Залуцький та ін. ; за ред. М. Г. Ступеня. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 312 с.

20. Панас Р. М. Ґрунтознавство : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 372 с.

21. Панас Р. М. Екологія ґрунтів : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 481 с.

22. Панас Р. М. Основи моніторингу та прогнозування використання земель : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 224 с.

23. Панас, Р. М. Основи ґрунтознавства : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 245 с.

24.Петриченко В. Ф., Лихочвор В. В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. Львів: НВФ "Українські технології", 2020. 806 с.

25.Розвиток інтенсивних систем землеробства на зрошуваних землях України: науково-технологічне забезпечення : метод. посіб. / Р. А. Вожегова, С. В. Коковіхін, В. А. Сташук та ін. ; за ред. Р. А. Вожегової. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 254 с.

26.Рокочинський А. М., Сапсай Г. І., Шалай С. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / за ред. А. М. Рокочинського. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 172 с.

27.Рослинництво : підручник / В. В. Базалій, О. І. Зінченко, Ю. О. Лавриненко та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 520 с.

28.Рослинництво з основами технології переробки. Практикум : навчальний посібник / А. В. Мельник, В. І. Троценко, О. Г. Жатов та ін. ; за ред. А. В. Мельника і В. І. Троценка. Суми : ВТД "Університетська книга", 2023. 384 с.

29.Самойленко Т. Г., Самойленко М. О., Бушилов В. Д. Каталог садивного матеріалу плодкових культур. Миколаїв : Іліон, 2018. 224 с.

30.Сафранов Т. А., Губанова О. Р., Лукашов Д. В. Еколого-економічні основи природокористування : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 350 с.

31.Системи сучасних інтенсивних технологій. Світові агротехнології : курс лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП "Агрономія" спеціальності 201 "Агрономія" денної форми здобуття вищої освіти / уклад.: М. І. Федорчук, О. А. Коваленко. Миколаїв : МНАУ, 2022. 82 с.

32.Соняшник: екологічні шляхи оптимізації його живлення : монографія / Є. О. Домарацький, А. В. Добровольський, В. В. Базалій та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 160 с.

33.Технології виробництва продукції рослинництва : підручник / С. П. Танчик, М. Я. Дмитришак, Д. М. Алімов та ін. Київ : Видавничий дім Слово, 2008. 1000 с.

34. Технічні культури : навчальний посібник / О. Г. Жатов, С. М. Каленська, А. В. Мельник та ін. ; за ред. О. Г. Жатова, С. М. Каленської. Суми : Університетська книга, 2023. 359 с.

35. Ушкаренко В. О., Вожегова Р. А., Голобородько С. П., Коковішін С. В. Методика польового дослідження (зрошувальне землеробство) : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 448 с.

36. Хомик Н. І. Основи агрономії : навчальний посібник до практичних занять та самостійної роботи / Н. І. Хомик, Г. Б. Цьонь, Т. А. Довбуш, Н. А. Антончак. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2021. 320 с.

37. Господаренко Г. М. Агрохімія : підручник. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2018. 560 с.

38. Царенко О. М., Троценко В. І., Жатов О. Г., Жатова Г. О. Рослинництво з основами кормовиробництва : навчальний посібник / за ред. О. Г. Жатова. Суми : Університетська книга, 2023. 384 с.

Навчальне видання

ВВЕДЕННЯ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Методичні рекомендації

Укладачі

Дробітько Антоніна Вікторівна
Гамаюнова Валентина Василівна
Федорчук Михайло Іванович
Панфілова Антоніна Вікторівна
Нікончук Наталія Володимирівна
Манушкіна Тетяна Миколаївна
Маркова Наталія Валентинівна
Смірнова Ірина Вікторівна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 2,0.
Тираж 20 прим. Зам. № _____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.